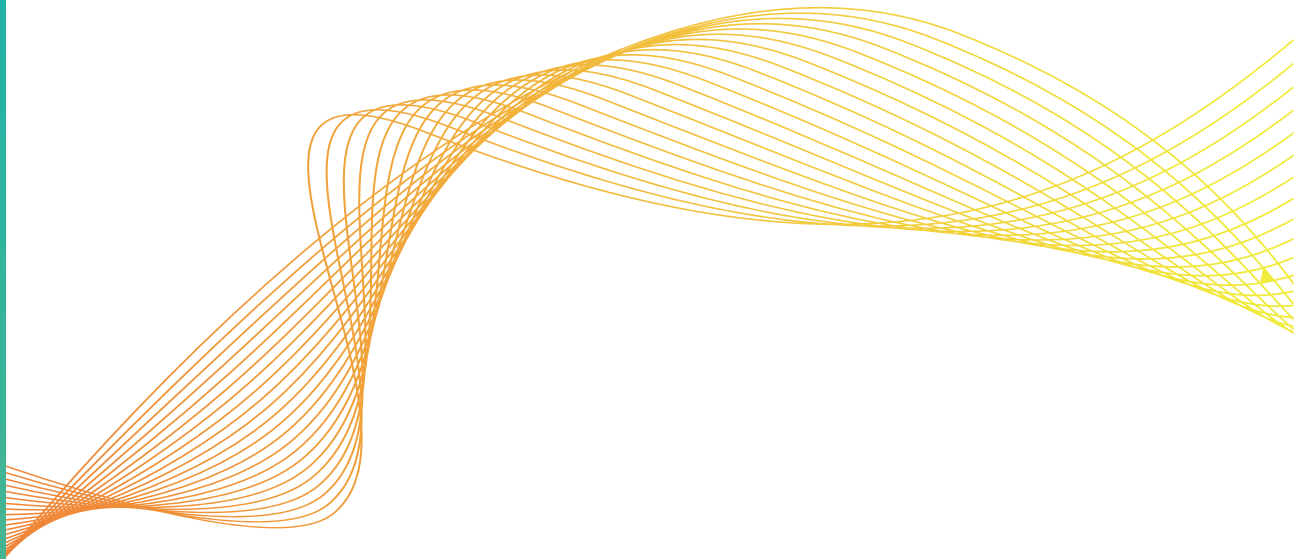

èĉp̃ escola de
cultura de pau

Memòria d'Activitats 2008

Memòria d'Activitats 2008

ÍNDEX

Presentació de l'Escola	5
Organigrama de l'equip de l'Escola	6
Professorat de l'Escola	7
Programa de Conflictes i Construcció de Pau	8
Programa sobre Processos de Pau	13
Programa de Drets Humans	16
Programa d'Educació per la Pau	19
Programa de Desarmament	22
Programa de Rehabilitació Postbèlica	25
Programa de Música, Arts i Pau	27
Ingressos i despeses del 2008	29
Esquema general del treball de l'Escola	30

Memòria d'Activitats 2008

L'Escola de Cultura de Pau (UAB)

L'Escola de Cultura de Pau va ser creada el 1999, amb el propòsit d'organitzar diverses activitats acadèmiques, d'investigació i d'intervenció relacionades amb la cultura de la pau, l'anàlisi, prevenció i transformació de conflictes, l'educació per la pau, el desarmament i la promoció dels drets humans.

L'Escola està finançada bàsicament pel govern de Catalunya, a través de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. També rep suport d'altres departaments de la Generalitat, fundacions i altres entitats. L'Escola està dirigida per Vicenç Fisas, que alhora és el titular de la Càtedra UNESCO sobre Pau i Drets Humans de la Universitat Autònoma de Barcelona.

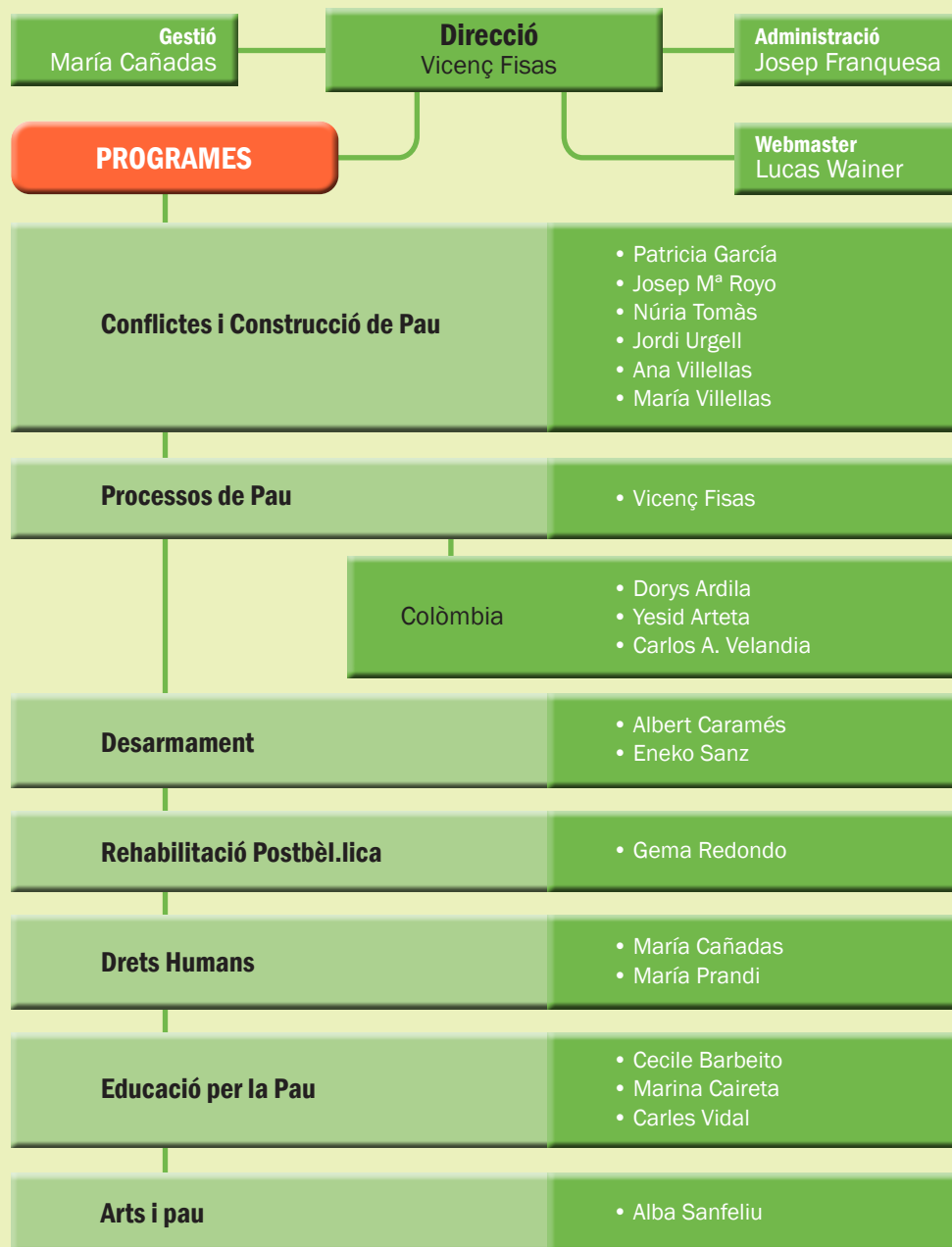
Les principals activitats que realitza l'Escola de Cultura de Pau són les següents:

- La **Diplomatura de postgrau sobre Cultura de Pau** (de 230 hores lectives i 70 places).
- Les **assignatures de lliure elecció** "Cultura de pau i gestió de conflictes", i "Educar per la pau i en els conflictes".
- Iniciatives de **sensibilització i intervenció en conflictes**, per les quals es facilita el diàleg entre actors en conflicte.
- **Programa sobre Conflictes i Construcció de Pau**, que realitza un seguiment diari de la conjuntura internacional, en matèria de conflictes armats, situacions de tensió, crisis humanitàries, desenvolupament i gènere, a fi de realitzar l'informe anual Alerta!, informes quinzenals i informes trimestrals.
- **Programa de Processos de Pau**, que realitza un seguiment i anàlisi dels diferents països amb processos de pau o negociacions formalitzades, i d'aquells països amb negociacions en fase exploratòria.
- **Programa de Drets Humans** realitza un seguiment de la conjuntura internacional en matèria de drets humans, i especialment dels mecanismes de justícia transicional, la responsabilitat social de les empreses i l'incidència de les transnacionals en contextos conflictius.
- **Programa d'Educació per la Pau**. L'equip d'aquest programa pretén promoure i desenvolupar el coneixement, els valors i les capacitats de l'Educació per la Pau.
- **Programa de Desarmament i Seguretat Humana**. Treballa diferents temes de l'àrea del desarmament, amb una especial atenció als processos de DDR (desarmament, desmobilització i reintegració d'ex combatents).
- **Programa de Rehabilitació Postbèl·lica**, des del qual es porta a terme un seguiment i anàlisi de la construcció de la pau en contextos postbèl·lics.
- **Programa de Música, Arts i Pau**, des del que s'analitza la contribució de la música i altres arts a la construcció de pau.

La web de l'Escola és: www.escolapau.org. Durant l'any es van rebre 120.000 visites i 2'6 milions d'accessos.

Equip de l'Escola de Cultura de Pau

Gener 2009

Professorat de l'Escola de Cultura de Pau (07/09)

- **Mariano Aguirre** (FRIDE)
- **Dorys Ardila** (ECP-UAB)
- **Pedro Arrojo** (Universitat de Zaragoza)
- **Cecile Barbeito** (ECP-UAB)
- **Marina Caireta** (ECP-UAB)
- **Maria Cañadas** (ECP-UAB)
- **Albert Caramés** (ECP-UAB)
- **Paco Cascón** (Seminari d'Educació per la Pau)
- **Mara Hernández** (Centro de Colaboración Cívica)
- **Vicenç Fisas** (ECP-UAB)
- **Edmundo García** (International Alert)
- **Patricia García** (ECP-UAB)
- **Rafael Grasa** (UAB)
- **Kristian Herbolzheimer** (ECP-UAB)
- **Lupicinio Iñiguez** (UAB)
- **Maria Jesús Izquierdo** (UAB)
- **John Paul Lederach** (Notre Dame University)
- **James Lemoyne** (Center for Humanitarian Dialogue)
- **Juantxo López de Uralde** (Greenpeace)
- **Carlos Martín Beristain** (Universidad País Vasco)
- **Jean Paul Marthoz** (Director Enjeux Internationaux)
- **Vicent Martínez Guzmán** (Universitat Jaume I de Castelló)
- **Maria Prandi** (ECP-UAB)
- **Gema Redondo** (ECP-UAB)
- **Josep Maria Royo** (ECP-UAB)
- **Itziar Ruíz Giménez** (Universidad Autónoma de Madrid)
- **Alba Sanfeliu** (ECP-UAB)
- **Antoni Segura** (UB)
- **Núria Tomàs** (ECP-UAB)
- **Josep Mª Tortosa** (Universitat d'Alacant)
- **Jordi Urgell** (ECP-UAB)
- **Hernando Valencia** (Universidad Carlos III de Madrid)
- **Carles Vidal** (ECP-UAB)
- **Santiago Vidal** (Magistrat)
- **Pere Vilanova** (Universitat de Barcelona)
- **Anna Vilellas** (ECP-UAB)
- **Maria Vilellas** (ECP-UAB)

Programa de Conflictes i Construcció de Pau

El Programa de Conflictes i Construcció de Pau és un equip encarregat de fer un seguiment i anàlisi en matèria de conflictes armats, situacions de tensió, crisis humanitàries, i gènere i construcció de pau.

El Programa realitza publicacions periòdiques, informes, articles i comunicats de premsa, així com conferències, cursos i missions exploratòries sobre el terreny.

1. Publicacions periòdiques

El Programa de Conflictes i Construcció de Pau elabora una sèrie de publicacions periòdiques de caràcter gratuït (a excepció de l'anuari Alerta!, publicat per l'editorial Icària) que es distribueixen en format electrònic als subscriptors. A desembre de 2008, les llistes de distribució del Programa de Conflictes i Construcció de Pau compten amb més de 3.000 subscriptors. Les publicacions periòdiques són les següents:

- **Alerta 2008! informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau.**

És un estudi que es realitza anualment, i que sintetitza l'estat del món al finalitzar l'any a partir de l'anàlisi de diversos indicadors. Per a fer l'informe s'han utilitzat 22 indicadors, agrupats en vuit apartats: conflictes armats, tensions, processos de pau, rehabilitació postbèl·lica, crisis humanitàries, desarmament, drets humans i justícia transicional, i dimensió de gènere en la construcció de pau. Alerta 2008! ha estat traduït al català i a l'anglès i ha estat publicat per l'Editorial Icària. A més, la publicació està disponible en versió electrònica de forma gratuïta.

- **Baròmetre (nº 16, 17 i 18, català, castellà)**

Informe trimestral editat en castellà i català que analitza els esdeveniments ocorreguts al món al llarg de cada trimestre a través de vuit apartats: conflictes armats, tensions, processos de pau, rehabilitació postbèl·lica, crisis humanitàries, desarmament, drets humans i justícia transicional, i gènere i construcció de pau, i que actualitza les dades de la publicació anual Alerta!. Aquest informe es pot consultar a la pàgina web de l'Escola de Cultura de Pau.

- **Butlletí mensual (nº 22 al 31, català, castellà i anglès)**

La publicació d'aquest butlletí es va iniciar al gener del 2006 amb l'objectiu de facilitar el seguiment i comprensió de la conjuntura internacional. El Butlletí s'estructura en quatre parts. A la primera es classifiquen en tres apartats (retrocés, alerta i avanç) algunes de les notícies més rellevants del mes en qüestions de conflictes armats i construcció de pau. A la segona s'aborda un tema d'anàlisi d'alguna de les esmentades notícies, potser per no haver gaudit de la suficient visibilitat en mitjans de difusió general. A la tercera secció es presenten alguns dels articles, informes o comunicats de premsa que elabora el Programa de Conflictes i

Construcció de Pau. A la quarta secció s'adjunta una breu agenda amb alguns dels esdeveniments que s'han de celebrar en el proper mes.

Temes del mes durant 2008:

- El Tibet: la independència a la recambra.
- Sri Lanka, tan a prop d'una victòria militar i tan lluny de la pau.
- Les negociacions al sud de Filipines: el fracàs anunciat d'una pau anunciada.
- El conflicte entre Geòrgia i Rússia: missatges internacionals, violències locals
- La resolució de les Nacions Unides sobre violència sexual, avenç o retallada en els compromisos?
- La crisi de la "mitja lluna" a Bolívia.
- Crisi postelectoral a Zimbabwe: el col·lapse del règim de Mugabe.
- Comores: noves turbulències a l'oceà Índic.
- El final del PKK o l'avantsala de nova violència?
- Kenya: unes negociacions que arriben massa tard.

• Semàfor (nº187 al 211) i arxiu on-line de notícies

El Semàfor és un butlletí electrònic quinzenal en llengua castellana que es realitza a partir del seguiment diari de notícies de tot el món relatives als àmbits de treball del Programa de Conflictes i Construcció de Pau. Els titulars destacats de la publicació es tradueixen al català i a l'anglès. Així mateix, s'incorpora tota la informació en un arxiu on-line que actualment té més de 35.000 entrades. Aquest arxiu s'elabora a través del seguiment diari i l'anàlisi de la conjuntura internacional a partir de la informació facilitada per més d'un centenar de fonts, incloent Nacions Unides, organismes internacionals, centres d'investigació, mitjans de comunicació internacionals i locals, i ONG.

2. Informes, articles i comunicats de premsa

El Programa de Conflictes i Construcció de Pau elabora informes i articles no periòdics així com comunicats de premsa sobre temes d'actualitat fent alertes preventives.

a) Informes

- **Escenarios de paz y de guerra en el norte de Uganda.** Quadern de Construcció de Pau nº 6, Escola de Cultura de Pau. Juliol 2008 (disponible en castellà i anglès). Josep Maria Royo Aspa.
- **Côte d'Ivoire: retos y cuestiones pendientes un año después de Ouagadougou.** Quadern de Construcció de Pau nº 5. Juliol 2008. Patricia García Amado, Albert Caramés Boada i Cecile Barbeito Thonon.
- **Nepal: una mirada de género sobre el conflicto armado y el proceso de paz.** Quadern de Construcció de Pau nº 4, Escola de Cultura de Pau. Juny 2008 (disponible en castellà i anglès). María Vilellas Ariño.
- **El Líban: oportunidades más allá de l'impasse?.** Quadern de Construcció de Pau nº 3, Escola de Cultura de Pau. Març 2008. Núria Tomàs Collantes.
- **An approach to the Kosovo post-war rehabilitation process from a gender perspective.** Quadern de Construcció de Pau nº 2. Gener 2008. Ana Vilellas Ariño i Gema Redondo de la Morena.

b) Articles

- "What can the Basque peace process learn from South East Asia?", Asia Europe Journal, Vol. 6, Nº.1. Març 2008, Jordi Urgell García.
- "Lecciones de los procesos de paz en Centroamérica, 20 años después", Recull de Ponències de la XXII edició de la Universitat Internacional de la Pau. Jordi Urgell García.
- "América Latina: ¿conflicto armado o violencia extendida?", Recull de Ponències del Segon Campus per la Pau, Girona. Jordi Urgell García.
- "Bajo el burka: experiencia, supervivencia y resistencia de las mujeres afganas durante el conflicto armado." Mujeres en Sociedades Musulmanas, mitos y realidades. FUNDES. María Vilellas Ariño.
- "Els conflictes d'avui, possibles escenaris de pau per demà". 4 Idees, Cooperació, Lliga dels

Drets dels Pobles i Akwaba. 20 d'octubre de 2008. Josep Maria Royo.

- "La pesca en las costas de Somalia: un negocio de alto riesgo." Canal Solidario y Vilaweb.cat. 2 de maig de 2008. Josep Maria Royo.
- "Frau, violència i negociacions a Kènia." Masala, nº40, març-abril 2008. Josep Maria Royo.
- "Els reptes d'una pau creativa", AVUI, 4 de juny 2008. Ana Villellas i Núria Tomàs.
- "El Líban: un esclat de violència previsible", El Punt, 24 de maig 2008. Núria Tomàs.
- "El Líban: l'espiral del rearmament i la violència", El Corresponsal de Medio Oriente y África, 16 de maig 2008. Núria Tomàs.
- "Destruint la pau a Palestina", Canal Solidario, 24 gener 2008. Núria Tomàs.
- "El conflicto kurdo en Turquía, la incertidumbre del 'palo' y la 'zanahoria'", El Corresponsal de Medio Oriente y África, 16 de maig de 2008. Ana Villellas Ariño.
- "Guinea: Els sindicats planten al seu candidat enmig d'un clima de decepció". Publicat a Setmanari Directa, 18 juny 2008. Patricia García Amado.
- "En el umbral de la violencia: evitar el estallido de la crisis en Zimbabwe." Publicat a El Corresponsal de Oriente Medio y África, 25 d'abril 2008. Patricia García Amado.

c) Comunicats de premsa i mitjans de comunicació

- "S'incrementa la violència a l'Àfrica central i oriental". Baròmetre 18. Octubre 2008.
- "El diàleg genera noves oportunitats per a la pau a l'Orient Mitjà i Somàlia". Baròmetre 17, juliol 2008.
- "La guerra ruso-georgiana a Ossètia del Sud va revelar importants tensions geoestratègiques". Baròmetre 16, abril 2008.

Alguns dels mitjans de comunicació on s'han realitzat intervencions durant el 2008 són: El País, El Periódico, El Punt, Metro, ADN, Fax Press, Radio France International, Cadena Ser, Catalunya Ràdio, COM Ràdio, RAC1, Ràdio 4 RNE, Radio 3 RNE, Radio Sabadell, Cerdanyola Ràdio, Radio L'Hospitalet, Ona Mallorca, Radio Euskadi, Radio Barberà, Reliefweb, Las Provincias de Castellón, Canal Solidario.

També es realitza una col·laboració periòdica mensual amb el programa Tots x Tots de COM Ràdio.

3. Congressos, conferències i cursos

a) Congressos i jornades

- Ponència a la Conferència "The External and Internal Security Policy Nexus: Beyond the Domestic-International Divide" organitzada pel Swedish Institute of International Affairs: "International contending parties in domestic conflicts? Explaining internationalised wars beyond traditional factors", Estocolm. Maig de 2008. Jordi Urgell García.
- Ponència al VI Congreso de Estudios Africanos en el Mundo Ibérico: África, puentes, conexiones e intercambios, Panel conflictos armados en África: "El papel y la tipología de los actores armados no estatales en África Subsahariana", Las Palmas de Gran Canaria. Maig de 2008. Josep Maria Royo Aspa.
- Ponència a la Second Global International Studies Conference: "Internal or international "New Wars"? Contributions to the debate with updated comparative data", Ljubljana. Juliol de 2008. Jordi Urgell García.
- Ponència a la International Peace Research Association (IPRA) Global Conference: "Peace processes, gendered processes. Obstacles, implications and modalities from a gender perspective", Leuven. Juliol de 2008. María Villellas Ariño.
- Ponència a la International Peace Research Association (IPRA) Global Conference: "Es-

quipulas revisited: What can peace negotiation theory and practice learn from Central American peace processes 20 years later?", Leuven. Juliol de 2008. Jordi Urgell García.

- Ponència a la International Peace Research Association (IPRA) Global Conference: "The study of peace processes", Leuven. Juliol de 2008. Jordi Urgell García.

- Ponència al Congrés Women's Worlds / Mundos de Mujeres 2008: "Cuando los Cuerpos no Importan. Una Mirada Feminista sobre el Impacto de los Conflictos Armados en la Población Civil" Madrid. Juliol 2008. María Villellas Ariño.

- Ponència al Segon Campus per la Pau: "América Latina: ¿conflicto armado o violencia extendida?", Girona. Juliol de 2008. Jordi Urgell García.

- Ponència al Segon Campus per la Pau: "Radiografia dels conflictes armats a l'Àfrica Subsahariana", Girona. Juliol de 2008. Josep Maria Royo Aspa.

- Ponència a les XII Jornadas de Cooperación al Desarrollo de Castilla-La Mancha: "Entender los conflictos sociopolíticos en América Latina", Albacete. Octubre de 2008. Jordi Urgell García.

- Ponència a l'ASEM Education Hub Thematic Network on Peace and Conflict Studies Annual Conference: "Locals vs. Outsiders Conflicts in Contexts of Armed Violence and Serious Crisis: A Comparative Perspective", Banda Aceh. Novembre 2008. Jordi Urgell García.

- Ponència a les VI Jornadas Internacionales sobre Derechos Humanos: "Los conflictos armados olvidados" organitzat per Asociación Pro Derechos Humanos de Andalucía, Universidad de Granada. Desembre de 2008. Josep Maria Royo Aspa.

- Participació a la Vª Edició dels Encuentros Internacionales de Cooperación asturiana

para el Desarrollo. Taula rodona "Mecanismos civiles para construir la paz". Desembre 2008. María Villellas Ariño.

- Participació en el Seminari "Els costos del conflicte del Sàhara Occidental", organitzat per la Lliga dels Drets dels Pobles, Barcelona, novembre de 2008. Núria Tomàs i Collantes.

- Participació en el Seminari "Els drets humans a Txetxènia, al Caucas i a la Federació Russa", organitzat per la Lliga dels Drets dels Pobles, Sabadell, 27 de novembre de 2008. Ana Villellas Ariño.

- Ponència a les Jornadas de Sensibilización sobre Conflictos Armados y Vías para la Construcción de Paz: "Reabrir el proceso de paz en Darfur: retos y posibilidades". organitzades per Caritas Alicante. Alacant, 11 y 12 novembre 2008. Patricia García Amado.

b) Conferències

- "Conflictes oblidats: Sri Lanka 25 anys d'enfrontaments" organitzat per Casa Àsia i l'Institut de Drets Humans de Catalunya, Casa Àsia, febrer de 2008. María Villellas Ariño.

- Cicle de conferències Drets Humans i conflicte: vulneracions a Orient Mitjà i Àsia Central: "Límits i dilemes dels drets humans i el dret internacional humanitari en la conflictivitat internacional" organitzat per SCI- Catalunya, abril de 2008. Josep Maria Royo Aspa.

- "Conflictes armats al món", dins del cicle Pau i convivència "Un món de conflicte" del Consell Comarcal del Baix Empordà, La Bisbal d'Empordà, setembre 2008. Núria Tomàs.

- "El diàleg als processos de pau: el cas del continent africà" organitzat per Justícia i Pau, Lleida, octubre de 2008. Josep Maria Royo Aspa.

- "El paper de les dones en la construcció de la pau" a Sant Feliu de Llobregat, organitzat per Dones amb Iniciativa de Sant Feliu, novembre de 2008. María Villellas Ariño.

- "Congo, perill de riqueses" organitzat per la Lliga dels Drets dels Pobles, Facultat de Geologia de la UB, octubre, i Facultat d'Història de la UB, novembre de 2008. Josep Maria Royo Aspa.

- "Què està passant a la RD del Congo? Claus per entendre el conflicte", organitzat per Veterinaris sense Fronteres, Farmacèutics Mundi i la Lliga dels Drets dels Pobles, Sabadell, novembre de 2008. Josep Maria Royo Aspa.

c) Cursos

Màster sobre Cooperació Internacional, Universitat de Barcelona i Món 3.

Màster en Desenvolupament Internacional, Universitat Politècnica de Catalunya i SETEM.

Màster de Relacions Internacionals, IBEI.

Curs de Postgrau d'Especialització d'Ajuda Humanitària Internacional, Creu Roja espanyola i Universitat Jaume I de Castelló.

Curs de Postgrau Desenvolupament i Cooperació: de l'Àmbit Global al Local, Universitat de Lleida.

Graduat Superior d'Estudis Internacionals i Interculturals, UAB.

Curs sobre Conflictes i Construcció de Pau a la Casa Elizalde de Barcelona.

Curs "La nueva ciudadanía global y los movimientos sociales: ecologismo, pacifismo y feminismo". Seminario Galego de Educación para a Paz i la Universidad Internacional Menéndez Pelayo. A Coruña. Setembre 2008.

4. Missions exploratòries

- Missió exploratòria a Nepal per analitzar la dimensió de gènere en el conflicte armat, les negociacions i el procés de rehabilitació postbèlica. Març 2008.

- Missió exploratòria a Uganda per analitzar el conflicte armat i les negociacions de pau. Març 2008.

- Missió exploratòria a Côte d'Ivoire per analitzar els progressos del procés de pau al país un any després de la signatura del últim acord d'implementació. Març 2008.

Programa sobre Processos de Pau

El programa fa un seguiment dels conflictes armats actuals (i dels conflictes no armats que encara no han finalitzat) amb l'objectiu d'analitzar els **diàlegs exploratoris o les negociacions formals de pau** i fer una anàlisi comparativa dels elements d'aquests processos. Aquest seguiment serveix de base per a fer els capítols sobre processos de pau a les publicacions "Baròmetre" (trimestral) i "Alerta" (anual), així com per a realitzar l'Anuari de "Processos de Pau".

Els països objecte de seguiment durant l'any 2008 han estat el següents:

ÀFRICA

a) Àfrica Austral i Occidental

Angola (Cabinda)
Mali (tuaregs)
Níger (MNJ)
Nigèria (Delta del Níger)
Senegal (Casamance)

b) Corn d'Àfrica

Etiòpia-Eritrea
Etiòpia (Ogaden i Oromiya)
Kenya
Somàlia
Sudan (Darfur)

c) Grans Llacs i Àfrica Central

Burundi (FNL)
RCA
RD Congo (Est)
Txad
Uganda (LRA)

d) Magreb i Nord d'Àfrica

Algèria
Sàhara Occidental

AMÈRICA

Colòmbia (AUC, ELN, FARC)

ÀSIA I PACÍFIC

a) Àsia meridional

Afganistan
Índia

Índia-Pakistan (Caixmir)

Nepal (Terai)

Pakistan

Sri Lanka (LTTE)

b) Àsia Oriental

Xina (Taiwàn i Tibet)

c) Sud-est asiàtic

Filipines (MILF, MNLF, NPA)
Indonèsia (Papúa Occidental)
Myanmar
Tailàndia (Sud)

EUROPA

a) Sud-est d'Europa

Kosovo
Turquía (PKK)
Xipre

b) Caucas

Armènia- Azerbaitjan
Geòrgia (Abjàsia i Ossètia del Sud)

ORIENT MITJÀ

Iemen

Iraq

Israel- Líban

Israel- Palestina

Israel- Síria

Líban

Palestina

El Programa també ha buscat incidir en alguns contextos en les que veu l'oportunitat de realitzar alguna contribució específica, normalment de manera reservada.

Donada la seva estructuració transversal, en aquest programa hi participa gran part de l'equip de l'Escola.

Activitats realitzades

Assessorament a l'ACCD en temes de construcció de pau.

Anàlisi de l'evolució dels processos de pau que hi ha en el món. S'està fent el seguiment de 70 processos.

Mantenir la comunicació amb diversos negocia-dors governamentals de pau i amb centres especialitzats en processos de pau, com el Centre pel Diàleg Humanitari, Geneva Call, i el Centre for Conflict, Development and Peacebuilding (tots ells de Ginebra), els centres britànics International Alert, Conciliation Resources i el Department of Peace Studies de la Universitat de Bradford; el Center for Conflict Resolution de la Universitat de Columbia i la Notre Dame University (ambdues d'Estats Units); el Stockholm International Peace Research Institute i la Uppsala University, de Suècia, etc.

Enfortir la vinculació professional amb el Centre pel Diàleg Humanitari, de Ginebra (Suïssa), per petició seva, amb la possibilitat de fer publicacions i activitats conjuntes. L'Anuari de Processos de Pau és un dels materials de treball més apreciats a les reunions que gran part dels mediadors internacionals fan anualment a Oslo, per iniciativa d'aquest centre suís. Aquesta col·laboració queda reflectida en la publicació "Mediation Data Trends Report" de l'esmentat Centre suís.

Incorporació del Programa de Processos de Pau a l'ASEM Network promoguda per l'antic Primer Ministre de Finlàndia, Martin Ahtisaari (director de Crisis Management Initiative i Enviat Personal del Secretari General de l'ONU a Kosovo), i formada per analistes de processos de pau de diversos països, per analitzar de forma comparada els processos asiàtics amb els europeus.

Continuar amb les missions exploratòries a Colòmbia per detectar possibilitats d'incidència en suport als processos de pau. L'Escola procura mantenir sempre una interlocució amb el

ventall més ample possible d'actors, socials i institucionals, tant del país com internacionals. Durant l'any 2008 el treball ha estat especialment centrat en un exercici amb un ampli grup de persones del món acadèmic, militar, social i polític colombià, per tal de redactar un document amb propostes de futur.

Suport en temes de pau a Colòmbia a l'oficina de Gestió de Pau de la Governació d'El Valle, la Governació del Departament de Nariño, i l'Alcaldia de Bogotà.

Suport a la presència i tasques de **diplomàcia ciutadana** de tres representants d'organitzacions socials colombianes durant vuit mesos a Catalunya.

Durant l'any s'han mantingut **relacions amb diverses diplomàcies**, especialment amb el Departament d'Afers Polítics de Nacions Unides, els Ministeris d'Afers Exteriors d'Espanya, Noruega i Filipines, per col·laborar en diversos processos de pau.

S'ha continuat fent un seguiment especial dels **conflictes de Filipines**, per tal d'ajudar a reobrir les negociacions trencades o estancades amb dos dels grups que operen en el país.

S'han continuat explorant noves possibilitats d'actuació en relació al conflicte del **Sàhara Occidental**, fent reunions amb diversos actors vinculats al conflicte. L'Escola va redactar un document de treball sobre formes d'autogovern, que pot ser d'utilitat a les negociacions que es porten a terme a Nova York.

S'ha iniciat un **treball exploratori per ajudar a obrir una negociació entre el PKK (kurds de Turquia)** i el Govern d'aquest país, aprofitant les ofertes d'alto el foc realitzades pel PKK.

Presentació de l'anuari de processos de pau a Colòmbia. El PNUD va fer una edició de l'Anuari 2008 de Processos de Pau, a Colòmbia. Vicenç Fisas va ser convidat a presentar

la publicació a Bogotà, Cali i Pasto. A l'acte hi van assistir representants del món polític, diplomàtic, acadèmic i social del país.

Realització del bloc de 10 sessions de 4 hores cadascuna sobre processos de pau a la **Diplomatura de Postgrau sobre Cultura de Pau**.

Treballs de recerca

- "Principals motius de crisi en les negociacions actuals".
- "Experiències recents de Governos de Transició sorgits d'acords de pau"
- .
- "Propostes per a un futur democràtic i en pau a Colòmbia".

Publicacions

- Edició de l'"Anuari de Processos de Pau 2008" (en català, castellà i anglès) i preparació de l'Anuari 2009. Aquest Anuari és l'únic existent al món amb aquestes característiques, per la qual cosa ha estat valorat molt positivament per centres i organismes internacionals. Es fa una edició especial des de Colòmbia, editada pel PNUD.

- Capítol de "processos de pau" per a la publicació "Baròmetre sobre conflictes, drets humans i construcció de pau", que edita el Programa de Conflictes i Construcció de Pau de l'Escola.

- Capítol de "processos de pau" per l'informe anual "Alerta" de l'Escola, publicat per Icària Editorial.

- "Butlletí "Colòmbia Setmanal" (en català i castellà).

- Diversos articles en mitjans de comunicació i revistes especialitzades.

Activitats públiques

- Intervenció en jornades i seminaris a diferents indrets de l'Estat i a d'altres països.
- Participació en la creació de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP), com a membres de la seva Junta de Govern.

Programa de Drets Humans

El Programa de Drets Humans fa un seguiment de la conjuntura internacional en matèria de drets humans, Dret Internacional Humanitari (DIH) i justícia transicional, amb especial èmfasi en alguns dels debats que marquen actualment l'agenda mundial. El Programa desenvolupa tasques de recerca, docència i sensibilització en aquests tres àmbits tal i com es detalla a continuació.

Projectes de recerca

1. Drets humans i Dret Internacional Humanitari

L'equip del Programa fa un seguiment diari exhaustiu de la situació dels drets humans a escala internacional. Aquest seguiment comporta igualment un anàlisi dels principals debats i temes que marquen l'agenda internacional com ara, els impactes de la lluita antiterrorista en les llibertats individuals, les conseqüències dels conflictes armats en la població civil i les principals tendències en les violacions dels drets humans en els diferents continents. Aquesta recerca es tradueix en butlletins específics, en publicacions i en la participació en activitats de docència i divulgació dins i fora de Catalunya. Per altra banda, el Programa forma part des del 2008 de la recent creada xarxa d'experts en drets humans i justícia transicional liderada per FRIDE i en aquest sentit va participar en les corresponents reunions de treball.

2. Justícia Transicional

Durant l'any 2008 el Programa va desenvolupar diverses tasques de recerca i de divulgació en aquest àmbit que van culminar el mes de juny amb la celebració d'un **Seminari Internacional de Drets Humans i Justícia Transicional: Gestionant el passat** en el que van participar tant les principals organitzacions que treballen aquest tema en l'àmbit internacional com membres i associacions de la societat civil catalana interessats en aquesta qüestió. El Programa de Drets Humans va desenvolupar aquesta i altres activitats tal i com es detalla a continuació:

- Organització d'un **'Seminari Internacional de Drets Humans i Justícia Transicional: Gestionant el passat'** (juny 2008) amb el suport de l'Oficina per a la Promoció de la Pau i dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya que va comptar amb la presència d'organitzacions, d'experts i d'acadèmics dels cinc continents. Aquest seminari de dos dies de durada va tenir com a objectiu analitzar polítiques i pràctiques de justícia transicional a partir de l'estudi de casos i de la identificació de bones pràctiques en diversos continents. El seminari es va articular al voltant de quatre taules rodones: 1. Pau vs. Justícia: El paper dels drets humans i del dret internacional humanitari en els acords de pau; 2. Justícia transicional: Òrgans, processos i models; 3. Les víctimes: La justícia com a motor u obstacle per a la reconciliació; i 4. La implementació dels mecanismes de justícia en contextos de post-conflicte: les reparacions.

L'àmbit de la justícia transicional, que s'ha anat desenvolupant des dels judicis de Nüremberg en els darrers cinquanta anys, és actualment un focus de gran actualitat ple de dilemes i controvèrsies. L'experiència mostra que cada context particular o cada país ha desenvolupat la seva pròpia fórmula i en aquest seminari es van analitzar alguns dels contextos internacionals que han copsat l'atenció en els darrers anys. Al seminari van assistir experts, acadèmics, *practitioners*, estudiants i membres de la societat civil de dins i fora de Catalunya. Arrel del seminari es va establir una xarxa informal de col·laboradors del Programa en aquesta àrea de treball tant a nivell internacional com català.

- **Fitxes didàctiques** sobre països en els que s'han aplicat o s'estan aplicant mecanismes de justícia transicional. Durant el 2008 s'ha procedit a la seva actualització a partir del seguiment diari que s'ha dut a terme.

- **Seguiment específic dels tribunals penals i ad hoc**, de les reformes institucionals en els processos de pau així com de les **Comissions de la Veritat** i d'altres mecanismes de reconciliació i de justícia en processos de pacificació.

- Elaboració del **butlletí electrònic bimensual** sobre justícia transicional que compta actualment amb més de 900 subscriptors.

- Actualització del Banc de recursos sobre justícia transicional.

3. Empresa i Drets Humans: les empreses en contextos conflictius

Des del Programa de Drets Humans es duu a terme igualment un seguiment d'aquesta qüestió, a escala nacional i internacional, amb especial èmfasi en el sector d'empreses i contextos de conflictes.

- D'acord amb el conveni signat amb la Fundació ICO, s'ha elaborat durant el 2008 la publicació *Poden les empreses contribuir als Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni?* La publicació inclou un **position paper sobre**

'Empreses i Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM)' amb l'objectiu de difondre pràctiques responsables de les organitzacions privades en relació a aquests objectius i formular recomanacions a la resta d'actors implicats. El projecte, que es fa en col·laboració amb l'Institut d'Innovació Social d'ESADE, va comptar amb un seminari de treball d'un dia a ESADE a partir del qual s'ha elaborat una publicació que inclou articles d'empreses, ONG, organismes internacionals i centres acadèmics.

- Elaboració d'un projecte de recerca sobre **'Empreses i construcció de pau: el paper del sector privat en la reintegració d'excombatents amb especial èmfasi en la perspectiva de gènere i el cas de Colòmbia'** (en col·laboració amb el Programa de Processos de Pau, de Desarmament i de Gènere).

- **Col·laboració amb la ONG International Alert** en l'elaboració de pautes per al respecte dels drets humans per part de les empreses extractives en contextos de conflictes armats, amb especial èmfasi en el cas de **Colòmbia i Filipines**.

- **Traducció de la 'Guia pràctica de drets humans per a empreses' a l'anglès** i difusió en l'àmbit internacional empresarial, acadèmic i a les organitzacions internacionals i ONG. La publicació es va elaborar el 2007 amb el suport de l'ACCD.

Publicacions

A continuació es detallen els butlletins periòdics elaborats pel Programa de Drets Humans al llarg del 2008:

- **Semáforo de Derechos Humanos**. Butlletí mensual que recull notícies sobre drets humans;
- **Boletín sobre justicia transicional**. Butlletí bimensual amb informació sobre els diferents mecanismes i processos de justícia transicional.

El Programa de Drets Humans elabora conjuntament amb el Programa de Conflictes i Construcció de Pau els capítols sobre drets humans i justícia transicional de les següents publicacions:

- Boletín de Haití (mensual)
- Semáforo (nº187 al 211) (quinzenal) i arxiu on-line de notícies.

El Semàfor és un butlletí electrònic quinzenal en castellà que es realitza a partir del seguiment diari de notícies de tot el món. S'incorpora tota la informació en un arxiu on-line que actualment té més de 35.000 entrades. Aquest arxiu s'elabora a través del seguiment diari i l'anàlisi de la conjuntura internacional a partir de la informació facilitada per més d'un centenar de fonts, incloent Nacions Unides, organismes internacionals, centres d'investigació, mitjans de comunicació internacionals i locals, i ONG.

- Barómetro (nº 16, 17 i 18, català, castellà) (trimestral). Informe trimestral editat en castellà i català que analitza els esdeveniments que han tingut lloc arreu del món al llarg de cada trimestre a través de vuit apartats: conflictes armats, tensions, processos de pau, rehabilitació postbèlica, crisis humanitàries, desarmament, drets humans i justícia transicional, i gènere i construcció de pau, i que actualitza les dades de la publicació anual Alerta!. Aquest informe es pot consultar a la pàgina web de l'Escola de Cultura de Pau.

- "Alerta 2008: informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau" (anual). És un estudi que es realitza anualment i que sintetitza l'estat del món al finalitzar l'any a partir de l'anàlisi de diversos indicadors. Per a fer l'informe s'han utilitzat 20 indicadors, agrupats en vuit apartats. Alerta 2008! ha estat traduït al català i a l'anglès i publicat per l'Editorial Icària. A més, la publicació està disponible en versió electrònica de forma gratuïta.

Altres publicacions:

- Maria Prandi, Josep M Lozano (Coords), Poden les empreses contribuir als Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni?, 2008, UAB. (en castellà).

- Conclusions del seminari de justícia transicional (juny 2008), (pendent de publicació).
- Maria Prandi, "La llibertat d'expressió a la Xina: un joc poc olímpic", Papers, núm.41, 2008

Docència, Congressos i Ponències

1. Participació en una taula rodona sobre 'Empreses extractives i drets humans' en el Curs d'Estiu sobre mineria i drets humans a l'Àfrica i Amèrica Llatina, Madrid, 17-19 de juliol organitzat per la Universitat Autònoma de Madrid.
2. Participació en seminari sobre justícia transicional organitzat per FRIDE (Madrid, setembre 2008)
3. Sessió sobre drets humans en el Màster de Cooperació al Desenvolupament de SETEM (octubre 2008).
4. Sessió sobre drets humans en l'assignatura 'Cultura de Pau i gestió de conflictes', UAB. (maig 2008)
5. Conferència sobre 'Els reptes actuals dels drets humans' en les jornades organitzades pel Servei Civil Internacional (octubre 2008)
6. Curs sobre 'Empreses i drets humans' a les III Jornades de Formació en Solidaritat organitzada per la Coordinadora d'ONGD de Lleida, 15 de maig 2008.

Divulgació

- Participació en el programa 'Millennium' del 13.12.2008 en ocasió d'un monogràfic sobre el 60è aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans.
- Participació en el programa 'Solidaris' de Catalunya Ràdio en ocasió d'un monogràfic sobre el 60è aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans.

Programa d'Educació per la Pau

El programa d'educació està format per un equip de tres persones professionalitzades i un grup de treball de vint membres actius constituïts en el Grup d'Educació. Les seves activitats principals són accions formatives i elaboració de materials divulgatius i didàctics. Les activitats formatives es dirigeixen a persones de la comunitat universitària de la UAB, monitors de lleure, professorat, membres del món cívic i associatiu, i també del món municipal. Totes elles s'adrecen a promoure estratègies i habilitats de resolució *noviolenta* de conflictes i construcció de pau, i difusió d'eines i activitats d'educació per a la pau. També elabora materials divulgatius i didàctics sobre educació per a la cultura de pau. Finalment aquest programa treballa per crear vincles i sinèrgies amb altres grups i xarxes vinculades a l'educació per a la pau.

Activitats destacades

1. A la UAB

. **Assignatura de campus "Educació per a la pau i en el conflicte"** (equivalent a 5 crèdits de lliure elecció). Se n'han realitzat dues edicions el primer quadrimestre del curs 2008-09. Hi ha participat un total de 60 alumnes de diverses facultats (principalment d'educació, periodisme, psicologia, polítiques i sociologia, entre d'altres). La valoració per part de l'alumnat ha estat molt positiva, en remarquen la utilitat pràctica que personalment i professionalment tindrà per a elles i la metodologia emprada, que des de la vivència i la posterior avaluació d'aquesta, els ha permès integrar a fons molts coneixements.

. **Taller "Creativitat i conflicte"** (equivalent a 2 crèdits de lliure elecció). Per segon any realitzem aquest taller amb la participació de 25 alumnes procedents de facultats diverses. Ha permès aprofundir en elaborar un discurs sobre el paper de la creativitat en l'educació per a la pau. La valoració de l'alumnat va ser molt positiva.

. **Primeres Jornades de Creativitat i conflicte de la UAB:** amb la col·laboració de la Fundació Autònoma Solidària, els dies 26 i 27 de novembre es van realitzar a la Facultat d'Educació aquestes jornades amb la presència de 12 ponents distribuïts en conferències i taules rodones i la realització de 5 tallers i 4 espectacles. Hi van participar 125 persones amb una avaluació molt positiva.

2. Activitats fora de la UAB

A. Activitats adreçades a professorat

Aquesta és una de les activitats principals del programa. Es valora que la formació d'educadors és una activitat estratègica per a la difusió dels coneixements i les estratègies de l'educació per a la pau conflictual. S'ha format a 800 mestres i s'hi han dedicat 383 hores.

Aquesta activitat consisteix majoritàriament en formació i assessoraments a centres sobre educació en i per al conflicte i per a la convivència. En ella es treballen

fonamentalment tres aspectes: donar a conèixer al col·lectiu de mestres els continguts de l'educació en el conflicte per treballar-la amb els infants; donar eines i recursos per a la revisió i millora de l'organització de la convivència al centre; i fomentar la cohesió de grup entre l'equip de professorat. També es realitzen cursos o tallers oberts a tot el professorat d'un territori geogràfic, amb el mateix format que els assessoraments, però sense aprofundir en el treball de cohesió de grup. Puntualment també es participa en jornades de formació, impartint alguna xerrada o taller.

B. Activitats adreçades a moviments de lleure i entitats cíviques

Aquestes activitats es corresponen en bona part a la formació d'educadors en el lleure. Aquesta formació té per objectiu donar recursos teòrics i metodològics als educadors per realitzar activitats d'educació per a la pau en el marc del material pedagògic "Jocs de pau. Caixa d'eines per educar per a una cultura de pau". A part, s'incloen aquelles activitats que, a demanda d'entitats i associacions, s'han realitzat. En total hi ha participat 130 persones.

C. Activitats adreçades a nens, nenes i joves

Aquest tipus d'activitat no és prioritari per al programa d'educació, ja que considerem que el nostre col·lectiu prioritari són educadors/es i estudiants d'educació. Tot i això si n'arriba alguna demanda específica es valora la disponibilitat i interès en fer-la. A part l'empresa Jocs ha seguit realitzant per diversos territoris de l'Estat el taller "Vides en trànsit" sobre la problemàtica dels refugiats, dissenyat conjuntament per a Caixafòrum el 2007. En total hi han participat 90 persones. En el conjunt de totes les activitats de formació s'ha incidit directament a 1.222 persones, i s'han realitzat un total de 612 hores de formació. Si sumem les formacions impartides en el marc d'algun dels projectes realitzats, en total sumem 1.408 persones i 664 hores de formació

Projectes

Aquest any des del programa d'educació s'ha treballat en impulsar 6 projectes:

A. L'educació per a la pau i la comprensió del món als centres d'educació en el lleure associatiu.

Aquest és un projecte a tres anys amb l'objectiu d'editar un material d'educació per a la pau contrastat, de formar monitors i d'educar als infants i joves dels moviments de lleure catalans. Durant aquest tercer any s'ha centrat la tasca en revisar i ampliar el material pedagògic a partir de l'avaluació realitzada amb moviments de lleure i educadors. El mes de desembre es va tancar l'edició, amb el títol "Jocs de pau. Caixa d'eines per educar per una cultura de pau" en forma de llibre. Aquest s'ha editat en la col·lecció Edupaz de l'editorial "La Catarata". S'ha realitzat gràcies al suport de l'Oficina per a la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya.

B. Bones pràctiques municipals de construcció de pau.

Amb l'objectiu de promoure que els municipis assumeixin més compromisos de construcció de pau, aquest projecte ha aconseguit els següents resultats:

- Realització d'una recerca que identifica bones pràctiques municipals de construcció de pau amb l'objectiu de donar eines als ajuntaments (pendent de publicació).
- Creació d'una web amb informació sobre iniciatives de Diplomàcia municipal (www.escolapau.org/programas/mundo.htm)
- Participació en la conferència internacional "El paper dels governs locals en la construcció de pau", celebrada a Barcelona al setembre, i on s'ha discutit sobre el concepte de "diplomàcia municipal".
- Presentació d'una xerrada sobre "Bones pràctiques dels municipis europeus per a fomentar la pau" al Consell Comarcal del Bages.
- Organització d'una reunió de contacte, al novembre, entre municipis catalans i entitats de pau israelianes per a promoure el suport dels municipis a iniciatives de construcció de pau israelianes. La celebració de la reunió ha permès editar un dossier amb les principals iniciatives de pau israelianes a les que els municipis poden donar suport. Aquest és un projecte realitzat amb el suport de la Diputació de Barcelona.

C. Refugi 307 i bateries antiaèries.

A finals de 2007 es va iniciar un projecte amb el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona

per orientar i formar a professorat de la ciutat en fer projectes d'educació per a la pau amb els seus alumnes, a partir de la visita al refugi antiaeri 307. De gener a juny de 2008 es va elaborar el material pedagògic de suport al professorat, centrat en revisar els fets històrics i lligar-los amb continguts de l'educació per a la pau com l'anàlisi de conflictes, la recuperació de la memòria històrica i la deconstrucció de la imatge de l'enemic. El mes d'octubre es va iniciar la formació d'un grup d'11 docents de primària i secundària, la formació durarà fins a febrer del 2009 i l'assessorament per acompanyar-los en la realització de projectes amb l'alumnat fins a juny del mateix any. La intenció és que aquesta activitat es pugui ampliar a més centres de recursos i repetir en propers cursos.

D. Bones pràctiques d'Educació per la pau en contextos de tensió, conflicte armat o rehabilitació postbèl·lica.

Aquest projecte sorgeix de la preocupació de com contribuir a que l'educació per a la pau sigui considerada una eina important en els processos de superació de conflictes armats. Consisteix en l'observació i anàlisi de sis experiències d'educació per a la pau en tres contextos de conflicte o post-conflicte per extreure'n lliçons. El projecte conclou amb l'elaboració d'un informe sobre cada context (<http://www.escolapau.org/programas/educacion.htm>), i un amb conclusions generals (http://www.escolapau.org/img/programas/educacion/informe_resum.pdf)

Participació del Programa en iniciatives d'Educació per la pau d'altres actors

A. Aportacions al Pla Basc d'Educació per la pau.

El programa d'Educació ha participat en el procés consultiu per a l'elaboració del "Plan vasco de Educación para la paz y los derechos humanos (2008-2011)".

B. Participació en l'International Institute for Peace Education.

Assistència i dinamització d'un taller en aquest institut internacional que reuneix a educadors per la pau d'arreu del món per a formar-se en continguts i per a intercan-

viar metodologies. El 2008 es va realitzar a la universitat de Haifa, Israel.

Publicacions

A. Llibres:

Eines i iniciatives de les ciutats europees per construir la pau. Publicació en català en paper i web (http://www.pangea.org/unescopau/img/educacion/municipis/eines_pau.pdf) sobre actuacions municipals de foment de la pau. Properament es publicarà en anglès i castellà a través de web.

Jocs de pau. Caixa d'eines per educar per una cultura de pau (BARBEITO, C. CAIRETA, M.: col Edupaz, Ed. La Catarata, desembre 08). Llibre amb més de 80 activitats d'educació per a la pau i el suport teòric que requereixen. Llibre adreçat a educació no formal.

B. Articles:

- "La mediación: una herramienta o un fin" Revista Documentación Social (nº 148). Juliol 2008.
- "La caravana de la paz. Anàlisi de l'impacte de les activitats d'educació per la pau de l'ONU". Maig 2008
- "L'educació per a la pau a Colòmbia. Anàlisi de dues experiències". Novembre 2008.
- "En el mar de Jenin. Anàlisi de l'impacte de projectes d'educació per la pau a Israel i Palestina". Desembre 08
- "Avaluar projectes d'educació per la pau. Informe resum". Desembre 08

Grup d'educació

Durant el 2008 el grup d'educació ha impulsat les següents accions:

A. Han funcionat tres grups de treball:

- un sobre educació per a la pau i poder, que ha elaborat el document "Poder como empoderamiento", actualment en revisió i aprofundiment.
 - un sobre creativitat i conflicte, responsable d'organitzar les "1 Jornades de Creativitat i Conflicte".
 - un sobre educació en el lleure, responsable de la realització de diversos tallers adreçats a educadors.
- B.** S'ha participat en l'organització de diversos tallers.
- C.** S'han fet deu assemblees i vuit trobades d'autoformació durant el 2008.

Programa de Desarmament

Durant el 2008, aquest programa ha seguit treballant diferents aspectes de l'àmbit de **desarmament d'armes lleugeres**, les quals són el principal tipus de productes utilitzats en la violència armada actual. Més concretament, l'èmfasi s'ha posat en la qüestió dels **programes de Desarmament, Desmobilització i Reintegració** (DDR en endavant) d'antics combatents en situacions de rehabilitació postbèl·lica i amb l'objectiu de la construcció de pau. A més, el Programa segueix realitzant el **control de les exportacions d'armes**, bé sigui a nivell estatal (vendes i projecte de llei de comerç d'armes), regional (Codi de Conducta de la UE en matèria d'exportació d'armes) i internacional (Tractat Internacional sobre Comerç d'Armes), entre altres aspectes.

El programa s'ha encarregat dels apartats de Desarmament en les publicacions coordinades pel Programa de Conflictes i Construcció de Pau de l'Escola de Cultura de Pau, com són el Semàfor (quinzenal), el Baròmetre (trimestral), l'Alerta (anual), a més de l'apartat de seguretat i desmilitarització del butlletí d'Haití (mensual) així com de les sessions de l'assignatura de Campus "Cultura de Pau i gestió de Conflictes" (UAB) i la Diplomatura de Cultura de Pau, ambdues organitzades per l'Escola. A més, aquest programa també s'ha encarregat de tasques de sensibilització participant en diverses conferències i xerrades i intervenint en diversos mitjans de comunicació.

Activitats destacades

L'any 2008 ha servit per a **consolidar els continguts** d'aquest programa, que ha vist una transició durant els dos darrers anys, en convertir-se en una referència internacional. Per tant, des de la **reafirmació de la internacionalització del Programa**, l'atenció s'ha centrat en **l'anàlisi dels programes de DDR** actualment en funcionament.

- **Anàlisi comparatiu sobre els programes de DDR d'antics combatents:** La recerca més important que aquest programa ha dut a terme durant l'any 2008 és l'elaboració de fitxes analítiques sobre els diferents programes de DDR¹. Aquests programes es duen a terme en un ampli conjunt de països (Afganistan, Angola, Burundi, Colòmbia, Côte d'Ivoire, Eritrea, Haití, Indonèsia, Libèria, Nepal, Níger R. Centreafricana, RD. Congo, República del Congo, Rwanda, Sierra Leone, Somàlia, Sudan, Txad i Uganda). El resultat de l'anàlisi d'aquests països és la publicació d'un anuari, el qual és una actualització de l'anàlisi comparatiu dels processos oberts durant el 2008.

Després de la **consolidació de l'anuari com a publicació de referència**, entre les millores que s'han realitzat sobre aquest document destaca la realització d'un

¹ Aquest programa, de 18 mesos de durada, també rep finançament de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional pel Desenvolupament (AECID).

anàlisis comparatiu que no només es centri en els aspectes més destacats en les fitxes analítiques de cadascun dels països, sinó també en la detecció de les principals mancances i lliçons apreses en diversitat d'aspectes. Aquesta publicació va ser presentada tant a diverses agències de Nacions Unides (Nova York, gener de 2008) com en un curs d'especialització sobre reintegració, organitzat per International Alert i Transition International (Birmingham, febrer de 2008)

D'altra banda, també s'han realitzat **petites missions exploratòries sobre el terreny per examinar de més a prop la situació dels programes de DDR en funcionament**. Durant el mes de març del 2008 es va realitzar una **missió exploratòria a Côte d'Ivoire**, amb el propòsit de fer un seguiment exhaustiu a l'inici del programa de DDR després de la signatura de l'acord de pau. Durant el mateix mes també es va fer una **missió exploratòria al Nepal**, per tal d'analitzar el DDR ja iniciat i en el que hi participen els maoistes del CPN i l'exèrcit governamental. En els dos casos, la metodologia a seguir ha estat l'entrevista a actors tant de caràcter nacional i internacional, l'observació del propi desenvolupament del programa, així com l'observació de projectes relacionats. Tanmateix, d'ambdós casos en van resultar respectives publicacions.

Finalment, durant el 2008, la Confederación de Cámaras de Comercio de Colòmbia (CONFECAMARAS) va sol·licitar la col·laboració de l'Escola de Cultura de Pau per elaborar les línies directrius, a partir dels coneixements teòrics i les lliçons apreses d'altres contextos, que serveixin per incentivar iniciatives empresarials privades que serveixin per a crear llocs de treball per a dones ex combatents desmobilitzades.

- **Unió Europea:** finalització del projecte de recerca "**Armes lleugeres europees en la perpetuació de la violència**" (Acció COST A25) del que l'Escola de Cultura de Pau és membre del Comitè de Gestió, junt als principals centres de recerca en la matèria dins la UE, com puguin ser el PRIO (Noruega), la Universitat de Bradford (Regne Unit), l'*Small Arms Sur-*

vey (Suïssa), el BICC (Alemanya) o el GRIP (Bèlgica). La participació en aquest Comitè de Gestió ha significat poder participar en la presa de decisions sobre els continguts, seminaris i pressupostos d'aquesta xarxa.

- **Armes sota Control:** l'Escola de Cultura de Pau pertany a la **xarxa IANSA**, centrada en la lluita contra les armes lleugeres i agrupant unes 700 ONG en 115 països. La participació en el marc d'aquesta xarxa es centra en l'entrega d'informació de les accions dutes a terme a l'Estat espanyol.

Publicacions

Publicacions pròpies:

- Elaboració dels apartats sobre Desarmament que es publiquen al **Semàfor**, **Baròmetre** i **l'Alerta**, publicació quinzenal, trimestral i anual respectivament del Programa sobre Conflictes i Construcció de Pau. A més, s'elabora l'apartat de seguretat que es publica en el **butlletí d'Haití**, de caràcter mensual. Aquestes publicacions serveixen per a plasmar el seguiment diari en matèria de desarmament arreu del món.

- "Anàlisis de los programas de DDR existentes en el mundo durante 2007", març de 2008.

- **Boletín DDR** num. 4 (gener-març), 5 (abril-juny), 6 (juliol-setembre) i 7 (octubre-desembre).

- Co-autor de "**Côte d'Ivoire: retos y cuestiones pendientes un año después de Ouagadougou**", Quadern de Construcció de Pau num. 5.

Publicacions alienes:

- "Desarme como vínculo entre seguridad y desarrollo. La reintegración comunitaria en los programas de Desarme, Desmovilización y Reintegración (DDR) de combatientes en Haití", policy paper publicat per l'Institut Complutense de Estudios Internacionales (ICEI, Madrid).

- "Comprender la violència armada en Haití", article de la ponència per a un seminari d'experts organitzat per l'Institut de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH, Madrid).

- "Més arguments per a una denúncia legítima. Motius per a prohibir la venda d'armes espanyoles a Israel", publicat al llibre Catalunya x Palestina de la Fundació Pere Ardíaca (Barcelona, 2008).

Sensibilització

Fins ara, un dels principals components del Programa de Desarmament de l'Escola de Cultura de Pau era la sensibilització de l'opinió pública. Moltes d'aquestes tasques es realitzen en el marc de la campanya "Armes sota Control" havent impartit sessions de formació en diverses edicions del segon curs del Màster de SETEM en matèria d'explicació sobre la violència armada.

El programa també ha participat en diverses conferències i xerrades, destacant un seminari sobre pau i seguretat humana organitzat per IECAH i FRIDE el novembre de 2008. A més, el programa també ha intervingut en mitjans de comunicació com El Mundo, Avui, Catalunya Ràdio, Com Ràdio, Radio Sabadell o Radio Cerdanyola.

Programa de Rehabilitació Postbèlica

Investigació i anàlisi

- S'ha realitzat el seguiment de l'evolució d'aproximadament 20 processos de rehabilitació postbèlica per al que s'ha utilitzat tant informació primària com secundària. El resultat d'aquest seguiment ha quedat plasmat en una base de dades en format Excel on s'han recollit els esdeveniments més importants per àmbits sectorials. Amb aquestes dades s'han realitzat tres informes trimestrals i un d'anyal recollint un resum de l'evolució per àmbits sectorials dels processos de rehabilitació postbèlica. Aquests informes trimestrals han format part de les publicacions Baròmetre i Informe Alerta 08! Informe Anual sobre Conflictes i Drets Humans. Aquests informes també han quedat recollits de manera independent en la secció de rehabilitació postbèlica de la pàgina web de l'Escola.

- S'ha realitzat el seguiment mensual del comportament internacional a Haití, en concret de: el paper dels donants, els sistemes de coordinació de la resposta internacional i les conferències de donants. Amb aquesta informació s'ha elaborat, en col·laboració amb altres programes de l'Escola, 11 Butlletins mensuals i un bimensual (juliol/agost) on es recull la informació actualitzada sobre el procés de rehabilitació que s'està portant a terme a Haití.

- S'ha elaborat un informe sobre les possibilitats de reconstrucció a Srebrenica (Bòsnia i Hercegovina) per l'Agència Catalana de Cooperació.

- S'ha continuat aprofundint en l'investigació sobre les diferents metodologies utilitzades per a avaluar la perspectiva de construcció de pau dels projectes que s'engeguen en zones de conflicte i/o tensió. Com a part d'aquesta investigació, i en col·laboració amb el Programa d'Educació per la Pau, s'ha continuat treballant en el disseny d'un taller per a facilitar la comprensió de metodologies com: "Peace and Conflict Impact Assessment", "Do No Harm", "Aid for Peace Approach" ("Avaluació de l'Impacte en la Pau i en el conflicte", "Acció Sense Dany", "Ajuda per la Pau"), entre d'altres.

- S'ha iniciat una investigació sobre el paper de la societat civil en processos de construcció de pau. En col·laboració amb el Programa d'Educació per la Pau s'ha elaborat un taller per a facilitar el coneixement del paper de la societat civil en la construcció de pau i el procés d'aprenentatge "Reflecting on Peace Practices" ("Reflexionant sobre les Pràctiques de Pau").

- S'ha continuat treballant, en col·laboració amb MSF, en una proposta de matriu d'anàlisi per a valorar l'evolució dels contextos postbèlics en els quals intervé aquesta organització.

- S'està portant a terme un diagnòstic per a valorar el grau d'incorporació d'una perspectiva de construcció de pau per les diferents agències de cooperació de l'Estat espanyol, en col·laboració amb el Programa d'Educació per la Pau.

Investigacions al Terreny

- S'ha portat a terme una investigació a Nepal, en col·laboració amb el Programa de Desarmament, per a realitzar una instantània sobre les postures dels diversos actors sobre el futur dels ex combatents maoístes dintre d'un possible procés de reforma del sector de la seguretat. Les conclusions d'aquesta investigació han quedat recollides en un informe.

Conferències i Docència

- Diplomatura de postgrau sobre Cultura de Pau: Classe sobre "Rehabilitació postbèlica".

- Assignatura de lliure elecció; "Cultura de Pau i Gestió de Conflictes": Classe sobre "Rehabilitació postbèlica" i "La societat civil i la construcció de pau".

- Màster Interuniversitari en Cooperació al Desenvolupament (Creu Roja, Castelló) – Gestió de projectes en l'ajuda humanitària internacional: Classes sobre "Processos de rehabilitació postbèlica" i "Iniciatives per a millorar la qualitat i la responsabilitat de l'acció humanitària".

- Màster en desenvolupament internacional de Setem: Classes sobre "La societat civil i la construcció de pau" i "La Construcció de pau aplicada".

- Seminari sobre Cooperació i acció humanitària en conflictes violents: eines i experiències pràctiques, organitzat per IECAH i l'ACCD: Taller sobre "L'avaluació de l'impacte de projectes sobre la pau i el conflicte".

Programa de Música, Arts i Pau

Aquest programa se centra en la investigació i visibilització de diferents iniciatives artístiques que s'han portat o es porten a terme actualment i en les que s'utilitza el llenguatge artístic per a la construcció de la pau.

Activitats més destacades:

Quaderns disponibles a la web de l'Escola:

Documentals, reportatges i pel·lícules sobre música, la cultura de pau i la cultura de la violència. Alba Sanfeliu. Maig 2009. En català i castellà. Quadern en ampliació constant.

Inici del quadern **Música i medi ambient.**

Ampliació i reformulació del quadern **Música, dones i pau.** Octubre 2008.

Reformulació dels quaderns: **La música i els drets humans i La Música, armament i desarmament.**

Ampliació constant de la investigació **Música i pau**, pendent de publicació.

Ampliació de l'apartat d'articles de reflexió sobre les relacions entre les arts i la pau des de la pròpia veu dels artistes o d'especialistes en el tema a la pàgina web:

- La música i la pau. (En català, castellà i anglès). Alba Sanfeliu.
- La música pacífica al Pacífic violento: música, multiculturalismo y marginalización en el pacífico negro colombiano. Michael Birenbaum Quintero.
- Rap desde la selva, una herramienta de construcción de paz. Jeferson Orejuela.
- Using creative arts to deglamorize war. Peacelinks in Sierra Leone, Vandy Kanyako.
- Art and activism. The integration of art and politics. Theresa Wolfwood.
- The role of art in psychosocial care and protection for displaced children. Viktor Nylund, Jean Claude Legrand and Peter Holtsberg.
- Music therapy, war trauma, and peace: a Singaporean perspective. Wang Feng Ng.
- Music therapy with traumatized refugees in a clinical setting. Jaap Orth.
- La musicoterapia en contextos de violencia política. Alba Sanfeliu.
- Visitando la exposición: The art of survival, International and Irish quilts, Alba Sanfeliu.
- Disparando arte. Alba Sanfeliu.
- A conversation about arpilleras and quilts as artistic and emotional self expression by women in troubled times, with a focus on the arpillera known as Yesterday and Today by the Peruvian women's group, Kuyanakuy, Peru. Alba Sanfeliu and Roberta Bacic.
- Arpilleras que cantan, claman, denuncian e interpelan / Arpilleras that cried out, denounce, sing and challenge, Roberta Bacic.

Col·laboració en la revisió del conte escrit per Chema Caballero sobre un menor soldat, i de la guia didàctica que acompanya el conte, editat per la Fundació "La Caixa".

Col·laboració en la preparació de les Primeres Jornades de Creativitat i conflicte de la UAB organitzades per l'Escola.

Docència:

- Assignatura de lliure elecció del campus "Cultura de pau i gestió de conflictes". Classe sobre Música i Pau.

- Participació en el cicle de conferències organitzades per la Universitat de Lleida, "Com treballar temes transversals a través de la música", fent una presentació sobre "La música com a instrument d'educació per la pau". 14 abril 2008.

Altres activitats:

Viatge a Irlanda del Nord en motiu de la inauguració de l'exposició: The art of survival: international and Irish Quilts, a Derry. Del 7 al 9 de març, i del 7 al 12 d'abril.

Viatge a Eslovènia. Participació a la trobada organitzada per l'ICTM, International Council on Traditional Music, Study Group Applied Ethnomusicology. Ljubljana, 9-13 Juliol 2008, per fer una presentació sobre "Música i pau".

INGRESSOS I DESPESES DURANT L'ANY 2008

(en Euros)

INGRESSOS

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)	450.000
Agencia Española de Cooperación Internacional al Desarrollo (AECI)	167.500
UAB – Departament d'Universitats	146.000
Matrícules	38.885
ACCD (subvenció Diplomatura de Postgrau)	36.000
Diputació de Barcelona	25.000
Fundación ICO	15.000
Facturació serveis prestats	14.627
Oficina Pau i Drets Humans (Generalitat)	10.453
Fundació Autònoma Solidària (FAS)	4.880
Retorns Compensació Despeses Generals	2.968

TOTAL

911.313

DESPESES

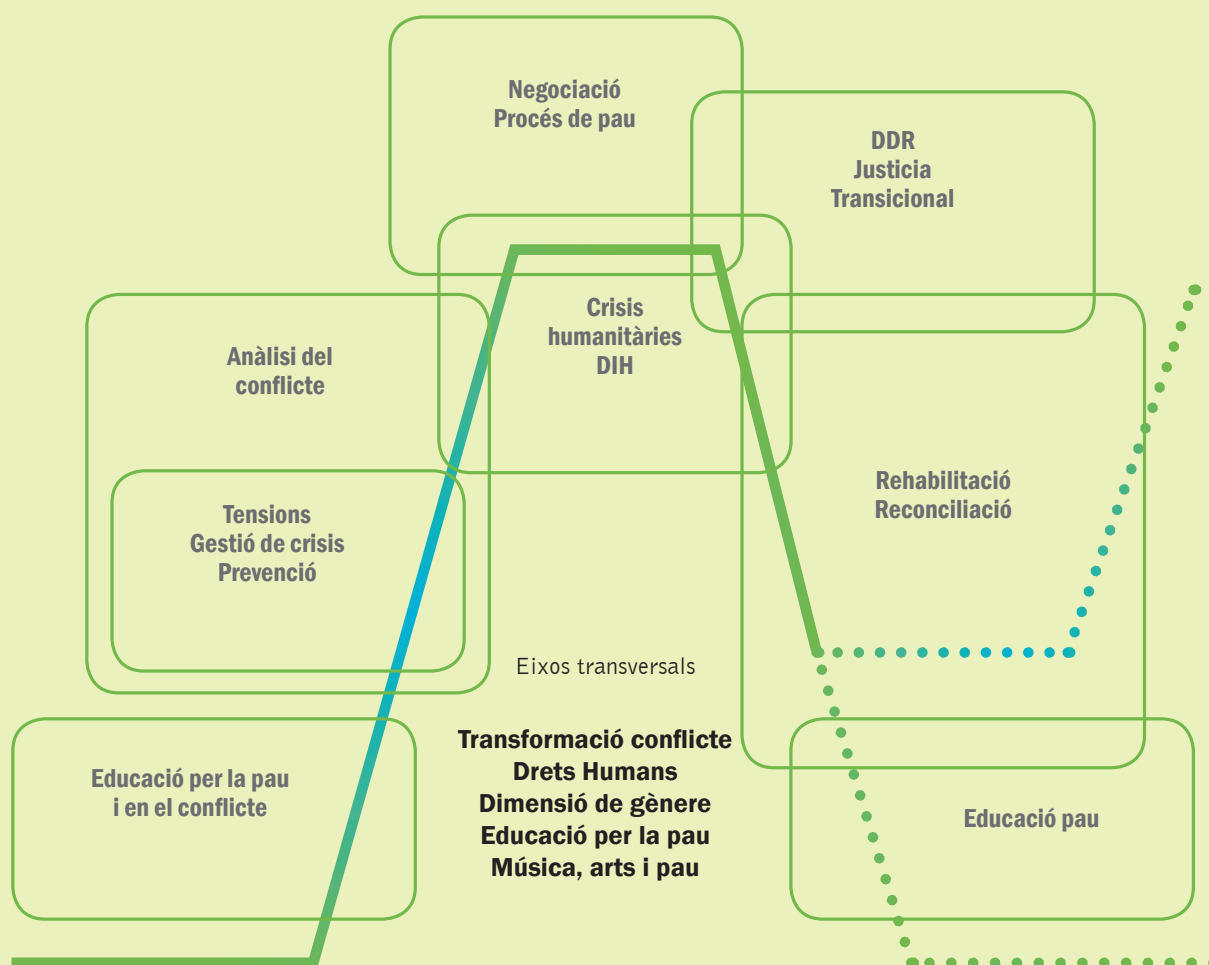
Salaris	647.715
Publicacions	85.000
Docència	55.000
Viatges	45.000
Jornades	4.880
Despeses generals	73.718

TOTAL

911.313

Esquema general del treball

de l'Escola de Cultura de Pau

escola de cultura de pau

Edifici MRA (Mòdul Recerca A)
Campus de la UAB
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Barcelona, España

Tel.: +34 93 586 88 48

Fax.: +34 93 581 32 94

escolapau@pangea.org

www.escolapau.org